

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

Quibus casibus coniuges iure petendi debitum priuentur, & an Episcopus
possit dispensare. Cap. Vltim.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

mandantis expirat *l. mandatum. C. mandat. & idè decissum refert Ricc. in Prax: for. Eccles. par. 4. ref. 53. 1. quod etiam ex eo colligitur, quia Summus Pontifex in dictis litteris non dispensat, sed comittit Episcopo, seu eius Vicario, ut dispeset, si preces veritate niti repererit Nau: in manual. cap. 27. num. 253. Vulpus in Prax: iudic. cap. 16. nu. 3. & seq. & in terminis decreti si in euentem, vt non possit expediri à Commissario, decisum refert Genuens. in Prax. Archiep. c. 94. in fin. quamuis alij DD. apud Dian. part. 8. tractat. 3. nesp. 98. contrariè sentiant, quando exequuto rest necessarius, puta si ei precipitur, vt exequatur.*

Solent tamen Summi Pontifices in Regulis Cancellariæ litteras tam gratiæ, quam iustitiæ à prædecessoribus suis infra annu ante diem obitus eorum concessas, temporibus debitis eorum exequutoribus, seu iudicibus nõ presentatas reconualidare, & in statum pristinum, in quo antea fuerant, vel pro quibus erant obtentæ, plenariè restituere ita, vt exequutores, seu iudices prædicti, vel ab eis subdelegandi ad expeditionem negotiorum in eis contentorum procedere possint, & debeant iuxta iularum formã, vt notat Quarant. in ver. Regula Cancellariæ reg. 11. Vulp. in Prax: iudic. c. 48. n. 64.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

1 Numerantur casus, in quibus coniux debitum petere non potest, & n. 2. 3. & 4.

5 Episcopus super hoc impedimento petendi debitum dispensare potest.

An hæc dispensatio fieri possit extra Sacramentum Confessionis, ac per litteras. ibidem:

C A P. Vlt.

Quibus casibus coniuges iure petendi debitum priuentur, & an Episcopus possit dispensare.

1 **I**mpedimenta etiam alias dirimentia, quæ post matrimonium superueniunt, non tollunt matrimonium, sed tantum impediunt, nõ debitum exigatur cap. nõsse desideras ubi glos. in ver. nõ fraudentur 30. quest. 1. V. glos. in de offic. & potest. Episcop. cap. 60. §. 2. num. 1. Alzed. part. 2. cap. 7. nu. 21. Sylu. in Summ. in verb. Matrimonium 8. num. 7. Nau: in man. cap. 16. num. 34. vers. interrogatus autem Sanch. lib. 8. de matr. disp. 12. n. 13. & seq.

2 Plures autem à Doctoribus numerantur casus, in quibus coniux debitum petere nõ potest; quorum primus est, quando in-

T t t cç-

castum commisit cum consanguineis alterius Coniugis; tunc enim propter affinitatem contrahant priuatur iure petendi debitum, licet teneatur reddere *cap. qui dormierit in neta gl. ibi dem 27. quest. 2. cap. transmissio de eo qui cogn. consang. &c. & si petat, aut exigat, mortaliter peccat, ut d. Syhu. in verb. luxuria num. 4. dicto p. innocens tamen coniux non peccaret, si in castuoso petenti debitum reddat: cum enim ius coniugale plenissimè possideat, potest eo vti seu petendo, seu reddendo perinde ac si nulla affinitas subesset, ne ex aliena culpa innocens grauetur *cap. discretionem de eo qui cognou. consanguin.**

Obserua tamen, quod qui cognoscit consanguineam vxoris suæ in tertio, aut quarto gradu, non priuatur iure petendi debitum, quia hoc impedimentum oritur ex affinitate, quæ ex copula illicita non extenditur ultra secundum gradum *in xta Concil. Trident. sess. 24. de refor. matrim. cap. 4. & idè vt huiusmodi impedimentum contrahatur, requiritur copula cum consanguinea alterius Coniugis in primo, vel secundo gradu, vt notant etiã DD. apud Bonacín. de matrim. quest. 3. punct. 12. num. 6. & 20. Laym. in Theol. mor. lib. 3. tractat. 10. cap. 5. num. 3.*

Queres, an matrimonium contrahi possit inter eos, qui simul secundo, & tertio gradu huiusmodi affinitatis ex fornicatione inducte coniunguntur? Respond.

affirmatiuè *ex deen eto Sacri. Congregat. apud Farinac. dec. 282. p. 4. Diuersi.* quia atceditur gradus remotior *iuxta capit. fin. de Consang. & affin.* vbi dicitur, quod si vnus Coniugum distat à stipite quarto gradu, & alius quinto, licet possunt copulari.

Obserua secundò, quod ad contrahendam huiusmodi affinitatem requiritur seminis emissio intra vas femineum, seu sanguinis commixtio *cap. lex Diuine 27. q. 2. Bonacín. de matrim. quest. 3. d. punct. 12. num. 12. & seq. Lezan. in Summ. qq. reg. tom. 3. ver. affinitas, & alij communiter; & idè ex copula sodomitica, aut ex copula non consummata aliquorum, si ante seminationem separentur, nulla oritur affinitas *Ricc. in Prax. for. Eccles. part. 3. resol. 3. Barbos. de offic. & potest. Episc. par. 3. allegat. 51. num. 172. & seq.* vbi etiam dicit, quod neq. ex copula Eunuchorum vtroque testiculo carèrium oritur affinitas, quia eorum semen non est aptum ad generationem, vt notat etiam Bonacín. loc. cit.*

Sufficeret verò ad hanc affinitatem contrahendam sola seminatio viri, non tamen sola seminatio mulieris, quia semen mulieris non concurrat necessarò ad generationem, vt d. Rice. in Prax. part. 2. resol. 3. vbi citat Sor. in 4. Senten. dist. 11. quest. 1. artic. 3. Panorm. in cap. fraternitatis de eo qui cogn. consang. vxor. suæ Fed. de Sen. conf. 301. & alios.

Contrariu tamen tenet S. Thomas in 4. dist. 4. questio. 1. artic. 1. que-

questiunc. 4. ad 2. Hurta. de ma-
trim. disput. 20. difficul. 1. nu. 4. &
alij quos refert, & sequitur Dian.
in Addit. Secund. ad 1. 2. & 3. part.
Suar. resol. ref. 21. qui putant, ad
contrahendam huiusmodi affini-
tatem non sufficere seminationē
viri, nisi etiam concurrat semina-
tio femine, quia in cap. Lex Diui.
na 27. quest. 2. ad id requiritur se-
minis commixtio: ex quo infert
idem Dian. loc. cit. eum, qui habuit
copulam cum consanguinea vxo-
ris, si illa non seminavit, nullam
contraxisse affinitatem, & ideo
posse sine vlla dispensatione ab
vxore petere debitum.

Hinc fit, vt ex matrimonio tā-
tum rato & non consummato nō
oriatur propriè affinitas, quia ad
hāc requiritur copula, vt supra di-
ximus, sed oritur publica hone-
stas dirimens matrimonium vsq.
ad quartum gradum iuxta tex. in
cap. sponsam de sponsal. & c. non
debet de consang. & affin. etiam si
matrimonium ratum inualidè cō-
tractum fuerit, modò non sit in-
ualidum defectu consensus, vt
sensuit Sac. Congregat. teste Bona-
cin. de matrim. quest. 3. punct. 11.
num. 11. quamuis enim Conci-
lium Tridentinum sess. 24. de ref.
matrim. cap. 3. impedimentū pu-
blicæ honestatis ad primum gra-
dum restrinxerit, hoc tamen in-
telligendum est, ac procedit in
sponsalibus de futuro dumtaxat,
non autem in matrimonio rato,
vt declarauit Pius V. sua Cōstitu-
tion. qua incip. Ad Romanum spe-
ctat. & ita etiam docent DD. apud
Barbos. d. part. 3. all. 51. num. 174.

& seq. & alij communiter.

Obserua tertio, quod iura lo-
quuntur de eo, qui cognoscit cō-
sanguineas vxoris, & ideo si quis
cognosceret proprias cōsanguineas,
hoc impedimentum non
contrahit, licet grauius peccet: hu-
iusmodi enim impedimētū non
nascitur ex grauitate delicti, sed
ex affinitate, quam vir contrahit
cum vxore propter copulam ha-
bitam cum eius consanguinea:
nullam verò affinitatem contra-
hit vir suas consanguineas cogno-
scens, etiam si propriam sororem
polluat Sphu. in verb. matrimoniū
7 in fin. vers. tertio Graff. parte 1.
decis. lib. 2. cap. 80. num. 13. Laym.
lib. 5. tractat. 10. cap. 5. num. 3. idē-
que dicendum est de mulieribus,
quæ se cognoscant propriis con-
sanguineis permittunt, vt dicunt
Doctores citati.

Vnde neque hoc impedime-
tum petendi debitum confurge-
ret ex copula, quam quis haberet
cum affinibus Coniugis, quia de
ea iura non loquuntur, vt d. Bo-
nacin. de matrim. quest. 3. punct. 11.
num. 20. quisquid dicat Barb. in
cap. 1. m. 3. de eo qui cogn. consangu-
vxor. sua.

Adde, quod nec impedimentū
huiusmodi contrahitur, si vir eā,
cum qua copulam habuit, nesci-
uit esse suæ vxoris consanguineā,
vt in d. cap. 1. vbi DD. de eo qui co-
gn. consang. idem dicendum, si v-
xor à consanguineo viri per vio-
lentiam cognoscatur c. discretio-
nem eod. tit.

Secundus casus est, quando
quis cum voto simplicis continē-

T t t 2 t t z

tie matrimonium contraxit; tunc enim impeditur a petitione debiti, quamvis reddere possit; *Man. cons. 17. nu. 6. de Vet.*

Observa tamen, quod qui post votum religionem ingrediendi, ac proficendi matrimonium contraxit, ac consummavit, neque petere, neque reddere prohibetur, cum nondum habeat votum castitatis, sed votum de venenda castitate solum. Hinc, a cuius voti expletione, impeditus est, donec matrimonium solvatur. *Navar. loco cit. Laym. in Theol. mor. lib. 5. tr. 10. cap. 3. num. 6.*

Adde, quod licet huiusmodi votum simplex continentie regulariter non dirimat matrimonium iam contractum, sed tantum impediatur contrahendum. *cap. meminimus cap. consuluit o. nunsus Qui Cler. vel vob. unus tamen casus communitur excipitur, si vxor in seculo continentiam vouens marito licentiam dedit sacros ordines suscipiendi, eo defuncto ne valide quidem ad secundas nuptias transire potest. *cap. quia sunt, ubi glos. ver. fuisse & cap. seq. dist. 22. c. seriatim dist. 32.**

Tertius casus est, si quis prolem propriam baptizauit, vel e sacro fonte, vel in confirmatione suscepit, quia tunc etiam priuatur iure petendi debitum propter spirituales cognationem, quam cum coniuge contrahit, quamvis reddere teneatur, *glos. & DD. in cap. si vir. de Cognat. spir.*

Sed notandum est, quod ad contrahendam hanc cognationem requiritur contactus phisicus, scientia, & animus. *cap. 2. ubi Barbof. & alij eod. tit. de Cognat. spir. Dian. par. 3. tr. 4. ref. 2. & ref. 16.*

Ex quo inferunt DD. 1. eum non contrahere cognationem spirituales, qui tantum assistit Baptizato, vel confirmato, ipsumque non tangit, vel ipsum tangit extremitate digiti: requiritur enim talis contactus, ut suscipiens seu tenens verè dicatur suscipere, seu tenere, *ut dicitur DD. apud Barbof. de offic. & pot. Episc. par. 2. alleg. num. 47. & ita declarauit Sac. Congregatio, ut refert Bonacin. de matrim. q. 3. pun. 5. §. 2. num. 14.* Unde aliqui sentiunt, nullam contrahi cognationem, quando quis tenet infantem nomine alterius; tunc enim procreator cognationem non contrahit, quia id non agit ut patrinus, cum non teneat infantem nomine proprio. *secundum veriorum sententiam, quam sequitur Sylu. in ver. matrimonium 819. 7. dicto 15. & alij communiter.* neque illam contrahit principalis, qui procreatorem constituit, quia ipse infantem non tangit. *Sanch. de matrim. to. 2. lib. 7. disp. 59. num. 4. Reginald. in Pract. to. 2. lib. 31. cap. 20. num. 156 & alij apud Dian. par. 3. tr. 4. ref. 2. vers. hinc ego.* sed contrarium videlicet quod Principalis, seu mandans in tali casu cognationem contrahat, declarauit Sac. Congregatio, *ut refert Ricc. in Pract. for.*

for. eccl. par. 1. ref. 890. Barbos. d. par. 2. all. 30. num. 50. ex quo arguit Bonacin. de matrim. q. 3. pun. 5. d. 2. num. 34. quod sicut sufficit per alium suscipere, ita per alium tangere.

Inferunt 2. quod nec arceatur à debiti petitione qui ignorat, huiusmodi poenam à iure impositam fuisse contra baptizantes proprium filium. d. cap. 2. ubi D. ctores de cognat. ff. r. Nauar. d. 3. num. 47. Bonacin. loco cit. q. 4. pun. 2. num. 6. Dian. par. 3. tr. 4. ref. 16. ubi dicunt, quod ab hac poena excusat quilibet ignorantia in iudicabilis iuris, vel facti.

Inferunt 3. coniuges nullam contrahere cognationem, si prolem offerant non ut Patrini, sed absque intentione faciendi officium Patrini, sed solo animo adiuvandi Sylu. in addit. ad 3. p. 9. 56. art. 3. ad p. quem referi Dian. d. par. 3. tr. 4. ref. 2. in fin. Possen. de offic. Curat. cap. 6. num. 34. & seq. Bonacin. ut supra q. 3. pun. 5. §. 2. num. 15. Hinc Nauar. d. cap. 16. num. 34. Bonacin. de matrim. q. 4. pun. 2. num. 3. & alij communitate sentiunt, coniugem, qui filium baptizat in necessitate, quando scilicet non aderat alius, qui illum baptizaret, & alioquin erat periculum, ut filius decederet sine baptismo, non priuari iure petendi, vel reddendi debitum, quia tunc non præsumitur, coniugem id facere, ut exerceat officium Patrini, sed ut subueniat necessitati.

Addunt alij, Coniugem non confirmatum non contrahere,

huiusmodi cognationem, nisi suscipiat puerum in sacramento Confirmationis, ut probatur ex cap. in baptismo de consecr. dist. 4. ubi habetur, in baptismo vel Chrismate non potest alium suscipere in filium qui non est baptizatus, vel confirmatus, ubi ponderanda est illa particula, non, quæ posita ante verbum, potest, tollit potentiam, & efficit actum nullum, & ita tenet glos. ibidem. Coninch. de Sacram. q. 72. art. 10. num. 94. Nugn. in 3. par. q. 72. art. 10. quos refert, & sequitur Dian. par. 3. tr. 4. ref. 21. & 26. & alij apud Barbos. de offic. & pot. Episc. par. 2. all. 30. num. 34. & hanc sententiam probabiliorē esse dicit Layman. in Theol. mor. lib. 150. tr. 2. cap. 9. num. 2. contra Sylu. in ver. matrimonium 8. nu. 7. not. 12. Nau. conf. 1. de cognat. spir. & alios. & quodlibet similes in eo.

Addit Bonacin. de matrim. q. 3. pun. 3. d. 2. num. 28. quod huiusmodi cognatio neque contrahitur à coniuge, vel alijs, contra Parochi voluntatem suscipientibus puerum, si illis ex iusta causa Parochus reiecerit.

Alij tamen asserunt, Parentes propriam prolem in sacramento baptismi, vel confirmationis etiam extra casum necessitatis, ac scilicet suscipientes non priuari iure petendi, vel reddendi debitum, cum hoc clarè non cõstat ex vilo iure, idque probant ex textu in cap. 2. ubi ita tenet glos. in ver. debitum debet subtrahere de cognat. spir. & hanc sententiam esse valde probabilem dicit Bonacin. loco

loco cit: q. 4. pun. 2. num. 4. Laymā.
lib. 5. tr. 10. cap. 8. num. 8. peccant
tamen mortaliter in tali casu,
quia seuerè id prohibetur in
cap. 1. & 2. 30. q. 1.

5 Potest autem Episcopus super
hoc impedimento petendi debi-
tum iure ordinario per consue-
tudinem acquisito dispensare,
Silu. in ver. luxuria num. 4. dict.
5. Grass. par. 1. Decis. lib. 2. cap. 81.
num. 2. & alij apud Layman. lib.
5. tr. 10. cap. 1. num. 14. & est com-
munis opinio, ut d. Bonacin. de
matrim. q. 3. pun. 15. num. 5. Nau.
in man. cap. 16. num. 34. vers. in-
terrogatus autem Dian. par. 1. tr.
11. ref. 66. quod procedit, etiamsi
ad Nuntium, seu alios, qui fa-
cultatem habent dispensandi in
huiusmodi impedimento sit fa-
cilis aditus, quia hæc potestas
ex consuetudine præscripta con-
uenit absolutè Episcopis, late
Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 12.
num. 13. & seq. Barbos. de offic. &
pot. Episc. par. 2. all. 35. num. 8. &
seq. & all. 37. num. 12. Alzed. de

Præcoll. Episc. Dignit. par. 2. cap. 7.
num. 20. & alij communiter.

Addunt alij, quod hæc dispē-
satio fieri potest extræ sacramē-
tum Confessionis, & urgente
necessitate etiam per litteras; ita
Dian. par. 3. tr. 2. ref. 14. ubi citat
Portel. in addit. ad Dub. Regul.
ver. Confessor dispensans nu. 13. &
14.

Obserua tamen, quod qui fe-
cit simplex votum castitatis mor-
tua vxore non potest matrimo-
nium licitè contrahere, etiamsi
Episcopus cum eo dispensauerit,
ut possit petere debitum: nam
in tali casu Episcopus non rela-
xat simpliciter votum, sed solū
ex parte, & secundū quid, nē-
pè ad solum petendum debitum
& ita mortua coniuge tota voti
obligatio reuiuiscit Bonacin. in
tract. de legib. disp. 4. q. 2. pun. 7. §.
4. num. 15. Dian. par. 1. tr. 11. ref. 66
Barbos. d. par. 2. all. 37. num. 10.

SOLI DEO HONOR,
ET GLORIA.

FINIS LIBRI OCTAUI:

IN-

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

FINIS LIBRI OCTAVI

